

КАЗУС № 5

Свидетелката Паликарева живеела в село Звънец, Варненска област в къща на един етаж, където държала закупения на 21.04.2014г преносим компютър „ASUS X551CA SX030D“, зарядно устройство и черна чанта за компютър.

Подсъдимият Койчев, роден на 27.06.1998г, живеел в същото село заедно с майка си.

На 27.06.2014г, около 20,30 часа, св. Паликарева излязла от домът си, като оставила прозореца на стаята в която бил поставен компютъра отворен.

Същата вечер подс. Койчев излязъл от домът си и решил да извърши кражба. Минавайки покрай къщата на св. Паликарева видял, че прозореца е отворен и решил да влезе и да осъществи намерението си. Влизайки в помещението видял оставения преносим компютър и чантата за него, взел ги излязъл през прозореца. Тръгнал да се прибира в домът си, минавайки покрай къщата на св. Мустафов, около 21,30, решил да му го предложи. Влязъл в домът му където бил и Сашо Стефанов, казал че има за продажба преносим компютър, св. Мустафов отговорил, че няма пари, като от своя страна предложил в замаяния двата си мобилни телефона „Сони Ериксон“ и „Ел Джи“, попитал дали компютъра е краден, подс. Койчев отрекъл и се съгласил на замяната. Взел давата телефона и един касетофон с флашка и си тръгнал. След като подсъдимият напуснал къщата, св. Мустафов включил компютъра, уверил се, че работи, но разбрал, че няма зарядно устройство.

Свидетелката Паликарева се върнала в домът си около 23,50 часа и установила, че компютъра го няма. Веднага се обадила на тел.112 и съобщила за кражбата. На 28.06.2014г подала жалба в ПУ Вълчи дол. Същият ден Сашо Стефанов казал на майка си, св. Роза Стефанова, че подс. Койчев е занесъл и заменил със св. Мустафов преносим компютър за два телефона. Тя от своя страна отишла при св. Паликарева, тъй като из селото се било разчуло за извършената кражба на компютър. Свидетелката Паликарева веднага отишла в домът на св. Мустафов, който ѝ показал компютъра и тя си го познала. Дватамата отишли в домът на подс. Койчев, Паликарева го попитала къде е чипът от компютъра, той го извадил от джоба си и го дал, след което избягъл. Баба му, която била в къщата дала на св. Мустафов телефона марка „Сони Ериксон“. Същият ден подсъдимият Койчев предал с протокол за доброволно предаване и телефона марка „Ел Джи“.

ВЪПРОСИ

1. Посочете правната квалификация на извършеното от Койчев деяние.
2. Кой съд е компетентен да разгледа делото, като първа инстанция и защо?
3. Подлежи ли делото на разглеждане по реда на особените правила, гл. 27 или 29 и при какви предпоставки?

4. Има ли пострадал от извършеното от Койчев деяние и с какви права разполага в рамките на образуваното съдебно производство?

5. Как следва да се определи наказанието при условията на гл. 27 и при условията на гл. 29 НПК и каква е разликата относно размера на наказанието?

ОТГОВОРИ НА КАЗУС № 5:

1. Посочете правната квалификация на извършеното от Койчев деяние.

При дадената в казуса фактическа обстановка следва да се приеме, че Койчев следва да отговаря за престъпление по чл. 194, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НК – за това, че на 27.06.2014 г. в с. Звънец, обл. Варна, като непълнолетен, но могъл да разбира свойството и значението на извършеното и да ръководи постъпките си, е отнел чужди движими вещи – преносим компютър и чанта за него, от владението на друго лице – Паликарева, без нейно съгласие, с намерение противозаконно да ги присвои.

Непосредствен обект на посегателство по този законов текст са обществените отношения, в рамките на които се гарантира нормалното упражняване на правото на собственост или владение върху движими вещи.

Предмет на кражбата може да бъде само чужда движима вещ, която има определена стойност, включително и когато част от вещта принадлежи на виновния.

Движими вещи са всички, с изключение на земята и това, което по естествен път или от действието на човека е прикрепено трайно към нея или към постройка (арг. от чл. 110 от Закона за собствеността). Предмет на кражба могат да бъдат електрическа, топлинна и друга енергия, когато ползването им се заплаща. Предмет на кражба могат да бъдат и всякакъв вид ценни и други книжа, които материализират имуществени права.

Вещта е чужда по отношение на престъпния деец, когато не е изключителна негова собственост. Когато вещта е съсобствена на дееца и трето лице, възможен предмет на кражба е онази част от вещта, която не принадлежи на дееца.

Вещта е годен предмет на кражба, когато има определена стойност, изчислима в пари. Стойността ѝ следва да се определи към датата на извършване на деянието.

Съгласно условието по казуса, предмет на посегателство от страна на Койчев, са преносим компютър, закупен на 21.04.2014 г., и черна чанта за него, собственост на Паликарева. Тези вещи имат стойност, изчислима в пари, макар в условието по казуса същата да не е упомената.

Изпълнителното деяние на престъплението „кражба“ е очертано в закона като отнемане на вещта – предмет на престъплението. Отнемането обхваща два акта: прекъсване на чуждото владение и установяване на своя фактическа власт

върху вещта от страна на дееца. Деецът установява свое владение върху вещта – предметът на кражбата, когато придобие възможността безпрепятствено да се разпорежда с вещта.

В случая Койчев е проникнал в дома на Паликарева през отворения прозорец на помещението, в което са се съхранявали вещите и е взел оттам преносимия компютър и чантата за него. С това Койчев е прекъснал фактическата власт на досегашния владеец на вещите – Паликарева, и е установил своя собствена такава. Престъплението е било довършено в момента, в който Койчев е напуснал помещението, в което са се съхранявали отнетите от него вещи и е придобил възможност да се разпорежда безпрепятствено с вещите.

С това Койчев е осъществил от обективна страна всички признаци от състава на престъплението „кражба“ по чл. 194, ал. 1 от НК.

Субект на престъплението „кражба“ е всяко наказателноотговорно лице.

Към момента на извършване на деянието Койчев е непълнолетен - навършил е 16-годишна възраст, но не е навършил 18-годишна възраст. Съгласно чл. 31, ал. 2 от НК, непълнолетно лице - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е наказателноотговорно, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си. В казуса липсват указания относно това, разбирал ли е Койчев свойството и значението на деянието и могъл ли е да ръководи постъпките си.

В случай, че отговорът на този въпрос е отрицателен, Койчев би бил наказателно неотговорен и не би могъл да формира изискуемата от закона форма на вина. Срещу осъщественото от това лице обществено опасно поведение е възможно да се реагира посредством налагане на възпитателна мярка по Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

В случай, че отговорът на този въпрос е положителен, Койчев е наказателно отговорен. За нуждите на отговора по казуса приемам, че Койчев е могъл да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си, респ. е бил вменяем, което е предпоставка за формирането на вина.

Кражбата може да бъде извършена само при пряк умисъл. Необходимо е да бъде установено, че деецът е съзнавал всички елементи от обективния състав на това престъпление и че е действал с намерение противозаконно да присвои вещта. В конкретния случай, осъщественото от страна на Койчев деяние сочи на извода, че същият е съзнавал общественоопасния характер на деянието си, предвиждал е неговите общественоопасни последици и е искал настъпването им. Койчев е имал представа, че въздейства отрицателно върху чужди движими вещи – посочените по-горе, като прекъсва фактическата власт на досегашния

владелец върху вещта и установява своя собствена такава. Действал е и с присвоително намерение – да свои предмета на посегателство. Такова намерение ще е налице, когато деецът възнамерява след деянието да се разпорежда с вещта като своя. На такъв извод сочи предприетото от него поведение по отчуждаване на преносимия компютър.

С това следва да се приеме, че с деянието си Койчев е осъществил и от субективна страна съставът на престъплението по чл. 194, ал. 1 от НК.

Не може да се приеме, че с деянието си Койчев е осъществил квалифицирания признак на кражбата по чл. 195, ал. 1, т. 2 от НК – кражба на вещи, които не са под постоянен надзор. Предмет на кражбата по чл. 195, ал. 1, т. 2 НК могат да бъдат само вещи, които по обичай, по естество, по предназначение или поради други наложили се обстоятелства са оставени на обществено доверие, без постоянен надзор, независимо от това къде се намират тези вещи – на поле, в населено място и пр. Характерно за тези вещи е, че собственикът или държателят им практически, поради естеството на вещта, не е в състояние да упражнява постоянен контрол върху тези вещи. В конкретния случай предмет на кражба са вещи, които са от естество такова, че собственикът или владелецът им е в състояние да упражнява постоянен контрол върху същите. Те са били оставени от Паликарева във вътрешността на обитаваното от нея жилище, с което същата е обективирала фактическата си власт върху вещите и е ограничила достъпа на трети лица до тези вещи. Обстоятелството, че прозорецът на помещението е бил оставен отворен, не променя този извод.

Не може да се приеме, че с деянието си Койчев е осъществил квалифициращото обстоятелство „взломна кражба“, по чл. 195, ал. 1, т. 3 от НК. Кражбата е квалифицирана по чл. 195, ал. 1, т. 3 НК, когато за извършването ѝ са разрушени, повредени или подкопани здраво направени прегради за охрана на имот или хора. Не е необходимо за преодоляването им да са употребени оръдия или особени усилия. В конкретния случай Койчев е проникнал в помещението, в което са се намирали движимите вещи – предмет на посегателство, през незатворен прозорец на къщата, обитавана от Паликарева, без да е въздействал отрицателно върху преграда, здраво направена за защита на лица или имот.

Деянието, осъществено от Койчев, не осъществява и квалифицирания състав на кражбата по чл. 195, ал. 1, т. 4, пр. 3 от НК – кражба, извършена по специален начин. Този състав се прилага, когато при извършване на кражбата деецът е проявил особена ловкост или умение – като използването на въжета, катерене по улуци, балкони и фасади на сгради, използване на стълби за качване на високи места и други. Макар в казуса да е посочено, че деецът е влязъл и излязъл от помещението през незатворен прозорец на едноетажната постройка,

няма данни прозорецът да е бил разположен високо по начин, изискващ особени умения у дееца, за да се прехвърли през него. Деянието не се отличава съществено, с оглед механизма на проникване в помещението, от типичните случаи на кражба, визирани от законодателя в разпоредбата на чл. 194, ал. 1 от НК.

Не са налице предпоставки за приложение на привилегирания състав на кражбата по чл. 197, т. 1 от НК. За прилагане на намалена отговорност е необходимо откраднатата вещ да бъде върната или заместена до приключване на съдебното следствие в първоинстанционния съд. Когато откраднатото имущество е открито и иззето от органите на властта без съдействието на подсъдимия, намалената отговорност е неприложима. В конкретния случай Койчев е върнал на пострадалата Паликарева единствено чипът от компютъра, с което следва да се приеме, че не е върнал или заместил предмета на посегателство в неговата цялост.

За верен ще се счете и отговор, при който е прието, че деянието, осъществено от подсъдимия Койчев, представлява маловажен случай на кражба по чл. 194, ал. 3, вр. ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НК, с оглед сравнително ниската степен на обществена опасност на престъпния деец и сравнително ниската степен на обществена опасност на деянието, изводима от невисоката стойност на предмета на посегателство.

За верен ще се приеме и отговор, при който е прието, че на посочената в казуса дата подсъдимият Койчев е осъществил две деяния, които осъществяват поотделно един или различни състави на едно и също престъпление, са извършени през непродължителни периоди от време, при една и съща обстановка и при еднородност на вината, при което последващите се явяват от обективна и субективна страна продължение на предшестващите, както следва: кражба от дома на Паликарева с предмет преносим компютър и чанта за него, и кражба от дома на Мустафов с предмет касетофон и флашка, като престъпната му деятелност се квалифицира като продължавана престъпна дейност – престъпление по чл. 194, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НК.

Не са налице предпоставки да се приеме, че с деянието си Койчев е осъществил състав на престъпление по чл. 209, ал. 1 от НК – наказателноправна измама по отношение на Мустафов. Въпреки че пред Мустафов подсъдимият изнесъл невярна информация, а именно, че преносимият компютър не е краден, с това същият не е реализирал състава на измамата, тъй като не е причинил на Мустафов имотна вреда – последният е получил компютъра в замяна на два мобилни телефона.

Не са налице предпоставките да се приеме, че с деянието си Койчев ще отговаря, при условията на идеална съвкупност с кражбата, извършена от дома на Паликарева, и за престъпление по чл. 170, ал. 1 от НК, тъй като, видно от условието по казуса, Койчев е проникнал в чуждо жилище не с цел накърняване на неприкосновеността му, а с цел да извърши домова кражба.

2. Кой съд е компетентен да разгледа делото като първа инстанция и защо?

От данните в казуса еднозначно следва, че деянието, осъществено от подсъдимия Койчев, от което се явява пострадала Паликарева, съставомерно по чл. 194, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НК, е осъществено на територията на с. Звънец, Варненска област. Престъплението по чл. 194, ал. 1 от НК не е сред посочените в чл. 35, ал. 2 или в чл. 411а от НПК, а няма данни Койчев да е между лицата по чл. 35, ал. 3 или по чл. 396, ал. 1 НПК. Следователно, делото е родово подсъдно на районен съд (арг. от чл. 35, ал. 1 НПК) и местно подсъдно на варненски съд (арг. от чл. 36, ал. 1 НПК). Ето защо компетентен да разгледа и реши делото като първа инстанция е Варненски районен съд.

В случай, че Койчев е привлечен за обвиняем преди да навърши пълнолетие за престъплението, то предвид разпоредбите на чл. 390, ал. 1, вр. чл. 28, ал. 1, т. 2 от НПК делото следва да бъде разгледано в състав от един съдия и двама съдебни заседатели, като последните следва да бъдат учители или възпитатели (арг. от чл. 390, ал. 2 от НПК).

Отговорът не се променя, в случай, че е приета правна квалификация по чл. 194, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НК.

3. Подлежи ли делото на разглеждане по реда на особените правила, Гл. 27 или 29 и при какви предпоставки?

Съгласно условието по казуса, няма пречка производството срещу Койчев, в съдебната му фаза, да се развие по реда на Глава XXVII от НПК, в която и да било от двете хипотези – по чл. 371, т. 1 или по чл. 371, т. 2 от НПК.

Тъй като причинените от престъплението имуществени вреди не са възстановени, делото не би могло да бъде решено със споразумение, до възстановяване на вредите от престъплението.

Съображенията в тази връзка са следните:

Глава двадесет и седма от НПК урежда особените правила за съкратеното съдебно следствие пред първата инстанция в две форми – по приложението на точка 1 и на точка 2 от чл. 371 НПК.

Установеният процесуален ред представлява отклонение от стандартния модел на наказателния съдебен процес. Въвеждането на диференцираната процедура цели облекчаване на съдебната система и ефективно използване на нейните ресурси чрез спестяване на процесуални усилия, финансови средства и време. То осигурява ускоряване на процеса и приключването му в разумни срокове в съответствие с изискванията на чл. 6, т. 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКЗПЧОС) и чл. 22 от НПК.

Възприетият законодателен подход кореспондира с насоките, дадени от Комитета на министрите на Съвета на Европа с Препоръка № R(86)12 за преодоляване прекомерната натовареност на съдилищата, водеща до бавно и некачествено правосъдие, както и с практиката на Европейския съд по правата на човека в Страсбург по приложението на чл.6 ЕКЗПОСЧ. Според общоприетия международен стандарт основен показател за създадени гаранции на правото на справедлив процес е отношението на националните органи към превенцията на забавеното правораздаване, изразено в нормативни механизми за ускоряване на производството.

С нормите на чл. 371, т. 2 и чл. 372, ал. 4 от НПК законодателят предписва развитие на наказателното производство в съдебната му фаза като съкратено следствие, когато на предварително изслушване подсъдимият признае фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт, изразявайки съгласие да не се събират доказателства за тях, и първостепенният съд прецени, че са налице визираните от процесуалния кодекс условия.

Решението за предварително изслушване на страните с последващо съкратено съдебно следствие е израз на правомощието на съда, по свой почин или по искане на подсъдимото лице, да определи реда за провеждане на съдебното производство. Предоставената власт е ограничена от закона чрез посочване на критериите, от които трябва да се ръководи компетентният орган при произнасянето по този въпрос (т. 1.1. от ТРОСНК № 1/2009 г.).

Решение за предварително изслушване на страните се взема от съда служебно или по искане на подсъдимия. Съдът не може да отхвърли искане на подсъдимия за предварително изслушване, когато са налице условията по тази глава. Първоинстанционният съд може да откаже да уважи искане на подсъдимия по чл. 370, ал. 1, във вр. чл. 371, т. 2 НПК за съкратено съдебно следствие само при липса на визираните в Глава двадесет и седма от Наказателно-процесуалния кодекс условия –признание на фактите, изложени в

обвинителния акт, което да се подкрепя от събраните в досъдебното производство, доказателства.

Когато подсъдимите са повече от един, съкратено съдебно следствие се допуска само ако условията по тази глава са налице за всички подсъдими. Съкратено съдебно следствие по чл. 372, ал. 4 и чл. 373, ал. 2 и 3 НПК не се допуска за отделен подсъдим, когато друг подсъдим по делото не е съгласен същата процедура да се приложи и спрямо него.

При съкратеното съдебно производство в хипотезата на чл. 371, т. 1 от НПК, подсъдимият и неговият защитник, гражданският ищец, частният обвинител и техните повереници могат да дадат съгласие да не се провежда разпит на всички или на някои свидетели и вещи лица, а при постановяване на присъдата непосредствено да се ползва съдържанието на съответните протоколи и експертни заключения от досъдебното производство. В случаите по чл. 371, т. 1 съдът с определение одобрява изразеното съгласие, ако съответните действия по разследването са извършени при условията и по реда, предвидени в НПК. В тези случаи, при провеждане на съдебното следствие от първата инстанция не се извършва разпит на свидетелите и вещите лица, за които се отнася одобреното от съда съгласие, като съответните протоколи за разпит и експертни заключения се прочитат по реда на чл. 283.

Съкратеното съдебно производство в хипотезата на чл. 371, т. 2 от НПК, се провежда в случай, че подсъдимия признае изцяло фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт, като се съгласи да не се събират доказателства за тези факти. В случаите по чл. 371, т. 2, когато установи, че самопризнанието се подкрепя от събраните в досъдебното производство доказателства, съдът с определение обявява, че при постановяване на присъдата ще ползва самопризнанието, без да събира доказателства за фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт. В тези случаи при провеждане на съдебното следствие не се извършва разпит на подсъдимия, на свидетелите и вещите лица за фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт, като съдът, ако постанови осъдителна присъда, определя наказанието при условията на чл. 58а от Наказателния кодекс. Съдът в мотивите на присъдата приема за установени обстоятелствата, изложени в обвинителния акт, като се позовава на направеното самопризнание и на доказателствата, събрани в досъдебното производство, които го подкрепят. Разпоредбата на чл. 372, ал. 4 не изисква всички надлежно събрани и проверени в хода на досъдебното производство доказателства да подкрепят самопризнанието. Необходимо е приобщените доказателства да са достатъчни за установяване по несъмнен начин на фактите, очертани в обстоятелствената част на обвинителния акт и признати от подсъдимото лице.

Съкратено съдебно следствие в случаите по чл. 371, т. 2 не се допуска при умишлено причиняване на смърт.

В конкретния по казуса случай не е налице пречка производството срещу Койчев, в съдебната му фаза, да се развие по реда на Глава XXVII от НПК. Съдът следва да назначи на подсъдимия защитник, ако няма такъв (в случай, че производството срещу него се разглежда след навършване на пълнолетие).

За да бъде приложена диференцираната процедура по чл. 371, т. 1 от НПК, е необходимо подсъдимият Койчев, неговият защитник, конституираният гражданският ищец и/или частният обвинител и техните повереници, ако има такива, да дадат съгласие да не се провежда разпит на всички или на някои свидетели и вещи лица, а при постановяване на присъдата непосредствено да се ползва съдържанието на съответните протоколи и експертни заключения от досъдебното производство.

За да бъде приложена диференцираната процедура по чл. 371, т. 2 от НПК, е необходимо подсъдимият Койчев може да признае изцяло фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт, като се съгласи да не се събират доказателства за тези факти. Недопустимо е провеждането на съкратено съдебно следствие на основата на изявление на подсъдимия по чл. 371, т. 2 НПК, обхващащо само част от инкриминираните в обвинителния акт деяния.

Глава двадесет и девета от НПК урежда особените правила за решаване на делото със споразумение.

Споразумение не се допуска за тежки умишлени престъпления по глава първа, глава втора, раздели I и VIII, глава осма, раздел IV, глава единадесета, раздел V, глава дванадесета, глава тринадесета, раздели VI и VII и по глава четиринадесета от особената част на Наказателния кодекс. Споразумение не се допуска и за всяко друго престъпление, с което е причинена смърт. Когато с престъплението са причинени имуществени вреди, споразумението се допуска след тяхното възстановяване или обезпечаване.

След приключване на разследването по предложение на прокурора или на защитника може да бъде изготвено споразумение между тях за решаване на делото. Когато обвиняемият не е упълномощил защитник, по искане на прокурора съдия от съответния първоинстанционен съд му назначава защитник, с когото прокурорът обсъжда споразумението.

Споразумението се изготвя в писмена форма и съдържа съгласие по следните въпросите, включени в обхвата на чл. 381, ал. 5, т. 1 – 6 от НПК. Споразумението се подписва от прокурора и защитника. Обвиняемият подписва споразумението, ако е съгласен с него, след като декларира, че се отказва от съдебно разглеждане на делото по общия ред. Когато

производството е срещу няколко лица или за няколко престъпления, споразумение може да бъде постигнато за някои от лицата или за някои от престъпленията.

Споразумението се внася от прокурора в съответния първоинстанционен съд незабавно след изготвянето му заедно с делото. Съдът насрочва делото в седемдневен срок от постъпването му и го разглежда еднолично. В съдебното заседание участват прокурорът, защитникът и обвиняемият. Съдът запитва обвиняемия разбира ли обвинението, признава ли се за виновен, разбира ли последиците от споразумението, съгласен ли е с тях и доброволно ли е подписал споразумението. Съдът може да предлага промени в споразумението, които се обсъждат с прокурора и защитника. Последен се изслушва обвиняемият. В съдебния протокол се вписва съдържанието на окончателното споразумение, което се подписва от прокурора, защитника и обвиняемия. Съдът одобрява споразумението, когато не противоречи на закона и морала. Когато съдът не одобри споразумението, той връща делото на прокурора. Определението на съда е окончателно. За определението по ал. 7 се съобщава на пострадалия или неговите наследници с указание, че могат да предявят граждански иск за неимуществени вреди пред гражданския съд. Одобреното от съда споразумение за решаване на делото има последиците на влязла в сила присъда.

При условията и по реда на Глава 29, първоинстанционният съд може да одобри споразумение за решаване на делото, постигнато след образуване на съдебното производство, но преди приключване на съдебното следствие. Съдът назначава защитник на подсъдимия, когато той сам не е упълномощил.) В този случай споразумението се одобрява само след съгласието на всички страни.

В конкретния по казуса случай, престъплението, извършено от Койчев, не е сред посочените в чл. 381, ал. 2 от НПК; със същото не е причинена смърт. Доколкото, обаче, имуществените вреди, причинени на Паликарева, не са били възстановени, производството не е възможно да приключи със споразумение.

В случай, че Койчев възстанови причинените на Паликарева имуществени вреди, няма пречка производството да приключи със споразумение.

Отговорът не се променя, в случай, че е приета правна квалификация чл. 194, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НПК, с пострадали лица Паликарева и Мустафов.

4. Има ли пострадал от извършеното от Койчев деяние и с какви права разполага в рамките на образуваното съдебно производство?

Съгласно разпоредбата на чл. 74, ал. 1 от НПК, пострадал от престъпление е лицето, което е претърпяло имуществени или неимуществени вреди от престъплението.

В конкретния по казуса случай, пострадал от престъплението по чл. 194, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НК, извършено от Койчев, се явява Паликарева. Същата е претърпяла имуществени вреди в резултат на извършеното престъпление против собствеността, равняващи се на левовата равностойност на предмета на посегателство – преносим компютър и чанга за него.

От условието по казуса не е видно вещите – предмет на престъпно посегателство, да са били върнати или заместени. Указано е изрично, че Койчев върнал на Паликарева единствено чипа от компютъра.

При това, Паликарева разполага с възможност да се конституира в качеството си на граждански ищец в съдебната фаза на производството срещу Койчев, като предяви граждански иск срещу него за обезщетение на причинените ѝ от деянието имуществени вреди – левовата равностойност на предмета на престъплението, като си конституира и като граждански ищец по делото.

Гражданският иск не може да се предяви в съдебното производство, когато е предявен по реда на Гражданския процесуален кодекс (арг. от чл. 84, ал. 2 от НПК).

Гражданският иск се предявява най-късно до започването на разпоредителното заседание. Молбата за предявяване на граждански иск може да бъде устна или писмена. В молбата за предявяване на граждански иск се посочват: трите имена на подателя и на лицето, срещу което се предявява искът; наказателното дело, по което се подава; престъплението, от което са причинени вредите, и характерът и размерът на вредите, за които се иска обезщетение.

Съгласно чл. 87 от НПК, гражданският ищец има следните права: да участва в съдебното производство; да иска обезпечаване на гражданския иск; да се запознава с делото и да прави необходимите извлечения; да представя доказателства; да прави искания, бележки и възражения и да обжалва актовете на съда, които накърняват неговите права и законни интереси. Гражданският ищец упражнява правата си в пределите, необходими за доказване на основанието и размера на гражданския иск.

В случай, че Койчев е привлечен за обвиняем преди да навърши пълнолетие за престъплението, извършено от него като непълнолетен, то предвид разпоредбата на чл. 392, ал. 4 от НПК, Паликарева не може да вземе участие в производството в качеството ѝ на частен обвинител.

В случай, че Койчев е привлечен за обвиняем след като е навършил пълнолетие, макар и за престъпление, извършено от него като непълнолетен, няма пречка Паликарева да вземе участие в производството и в качеството ѝ на частен обвинител, като поддържа в съда обвинението наред с прокурора. Частният обвинител може да поддържа обвинението и след като прокурорът заяви, че не го поддържа (чл. 78, ал. 2 от НПК).

Молбата за участие в съдебното производство като частен обвинител може да бъде устна или писмена. Молбата трябва да съдържа данни за лицето, което я подава, и за обстоятелствата, на които се основава. Молбата се прави най-късно до започване на разпоредителното заседание пред първоинстанционния съд.

Частният обвинител има следните права: да се запознае с делото и да прави необходимите извлечения; да представя доказателства; да участва в съдебното производство; да прави искания, бележки и възражения и да обжалва актовете на съда, когато са накърнени неговите права и законни интереси (чл. 79 от НПК).

В случай, че е приета правна квалификация чл. 194, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1, вр. чл. 63, ал. 1, т. 3 от НПК, с посочените права ще разполага и Мустафов, който се явява пострадал от престъпление против собствеността му, като е претърпял имуществени вреди в размер на левовата равностойност на касетофон и флашка.

5. Как следва да се определи наказанието при условията на гл. 27 и при условията на гл. 29 и каква е разликата относно размера на наказанието?

Подсъдимият Койчев е извършил престъплението с посочените по-горе обективни и субективни признаци, като непълнолетен. При това, независимо, дали наказателната му отговорност ще се реализира преди или след като навърши пълнолетие, по отношение на същия ще намерят приложение особените правила за непълнолетните, визирани в чл. 62 и чл. 63 от НК.

На подсъдимия ще може да се наложи наказание само измежду посочените в чл. 62 от НК, при това – след редукция на наказанието по реда на чл. 63 от НК.

За престъплението, извършено от Койчев – по чл. 194, ал. 1 от НК, се предвижда наказание лишаване от свобода до осем години, поради което и същото следва да бъде редуцирано по правилата на чл. 63, ал. 1, т. 3 от НК, като на подсъдимия ще може да се наложи наказание лишаване от свобода със

специален максимум – до три години. В тези предели наказанието следва да се индивидуализира.

В случай, че бъде приложена диференцираната процедура по чл. 371, т. 1 от НПК, наказанието, което се следва на Койчев за извършеното от него престъпление, следва да се определи от съда по общия ред (чл. 54 – 58 от НК), а именно в пределите, предвидени от закона за извършеното престъпление, като се ръководи от разпоредбите на общата част на този кодекс и като взема предвид степента на обществената опасност на деянието и дееца, подбудите за извършване на деянието и другите смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства. Смекчаващите обстоятелства обуславят налагането на по-леко наказание, а отегчаващите - на по-тежко наказание.

При това, в случай, че бъде приложена диференцираната процедура по чл. 371, т. 1 от НПК, на подсъдимия Койчев следва да се определи наказание лишаване от свобода до три години, а ако са налице предпоставките по чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ от НК – пробация или обществено порицание.

В случай, че бъде приложена диференцираната процедура по чл. 371, т. 2 от НПК, наказанието, което се следва на Койчев за извършеното от него престъпление, се определя при условията на чл. 58а от Наказателния кодекс. В случай, че то е лишаване от свобода, съдът определя, като се ръководи от разпоредбите на Общата част на този кодекс и намалява така определеното наказание с една трета. Правилата по чл. 58а, ал. 1 – 4 не се прилагат за предвидените в Особената част на този кодекс наказания по чл. 37, ал. 1, т. 2 – 11. В случаите, когато едновременно са налице условията по ал. 1 - 3 на чл. 58а и условията на чл. 55, съдът прилага само чл. 55, ако е по-благоприятен за дееца.

При това, в случай, че бъде приложена диференцираната процедура по чл. 371, т. 2 от НПК, на подсъдимия Койчев следва да се определи наказание лишаване от свобода до три години, което да се намали с една трета, а ако са налице предпоставките по чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ от НК – на подсъдимия да се наложи пробация или обществено порицание.

В случай, че производството приключи със споразумението, с него може да се определи наказание при условията на чл. 55 от Наказателния кодекс и без да са налице изключителни или многобройни смекчаващи отговорността обстоятелства. Това обаче, е правна възможност, а не задължение за страните.

При това, в случай, че бъде приложена диференцираната процедура по Глава 29 от НПК, на подсъдимия Койчев може да се определи наказание

лишаване от свобода до три години, а при приложение на института по чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ от НК – пробация или обществено порицание.

В обобщение, независимо от реда за приключване на производството, на подсъдимия е възможно да се определи наказание в пределите, предвидени в закона (по реда на чл. 371, т. 2 от НПК – редуцирано с една трета), или при условията на чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ от НК – пробация или обществено порицание.

В случай, че Койчев е непълнолетен към датата на постановяване на съдебния акт, с който му се налага наказание лишаване от свобода по-малко от една година и неговото изпълнение не е отложено по чл. 66, той следва да се освободи от изтърпяването му и съдът да го настани във възпитателно училище-интернат или да му наложи друга възпитателна мярка, предвидена в Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (чл. 64, ал. 1 от НК).